

ЛИТЕРАТУРЕНЪ

Периферия

Брой 8

СЕДМИЧНИКЪ ЗА КРИТИКА

Год. I

Факторъ: З. П. Търнинъ

СОФИЯ, 12 МАРТЪ 1941 г.

Броя 2 лева

СЪДЪРЖАНИЕ: Ф. КИРИЛОВЪ — Театралното училище и драмата; Стихотворения отъ Н. ЙОНКОВЪ — ВАПЦАРОВЪ, ХР. БОЯ-ДЖИЕВЪ. Критики. Конкурсъ за най-хубавъ разказъ и стихотворение. За хумористичнитъ вечери. Бележити критици.

ЗА ТВОРЧЕСТВОТО НА НАЙ-МЛАДИТЪ

Правилното отношение къмъ действителността, къмъ силитъ, които движатъ нашето време, безспорно трѣбва да лежи въ основата на днешното изкуство. Това е аксиомата. Сжщата аксиома важи и за творчеството на най-младитъ. Дори най-много за тѣхъ важи. Онѣзи, които иматъ вече изминатъ пѣтъ задъ гърба си — за тѣхъ е трудно. Трудно е да се върнатъ назадъ. Не само заради престижъ, макаръ че и за това. Времето, презъ което тѣ оформяваха своитъ творчески физиономии, не носѣше бележитъ на една безусловна изясненост. Нахлуха отвънъ чужди вѣтрове съ школитъ, съ екстравагантността и съ мирогледитъ, които въ повечето случаи нѣмаха нищо общо съ нашия битъ. И сега е трудно за тѣхъ да смъкнатъ товара си. Не е лесно отведнѣжъ да смѣнишъ цѣлия арсеналъ отъ изразни сръдства, отъ форми и похвати и да организирашъ новъ начинъ на производство, съ нови сръдства, съ нова сжщност. За това е нуженъ не само дълъгъ мжчителенъ пѣтъ, но и нравственъ куражъ.

За младитъ работата стои по-иначе. Тѣ не носятъ този товаръ срастналъ, като гърбица на плещитъ си. У тѣхъ всичко това, въ повечето случаи, е механически прикрепено. Тѣ не сж имали време да се вживѣятъ страстно, дълбоко, да почувстватъ като жизнена необходимостъ този прирастъкъ. Тѣ не могатъ да се оплачатъ и отъ липса на образци. А това е най-сжщественото въ всѣка човѣшка деятел-

ностъ — да използвашъ опита на тѣзи, които сж минали преди тебе.

Често пѣти младитъ взематъ една театрална поза на отрицание спрямо този опитъ. Тѣ презрително махатъ ржка, като чели всичко назадъ е нѣкакъ купъ отъ вехтория. „Ние ще създаваме ново изкуство!“ — казватъ тѣ. Но нека погледнемъ по-човѣшки на това ново изкуство. Въ повечето случаи, ние караме простия селянинъ да говори така, както ние говоримъ, на пукъ на бита му, на пукъ на неговата срѣда. Въ повечето случаи, нашитъ герои по единъ и сжщъ начинъ проумѣватъ човѣшкитъ истини, по единъ и сжщъ начинъ избиратъ своя пѣтъ. Въ повечето случаи, нашитъ герои сж или съвсемъ бѣли, или съвсемъ черни. Мургавитъ герои у насъ съвсемъ рѣдко се срѣщатъ. Въ стиховетъ сме сухи и декларативни. Въ стиховетъ сме небрежни къмъ римата, ритъма, съзвучията, образитъ и въобще къмъ всичко, което изисква повече трудъ и умѣние. И хората малко ни вѣрватъ. Малко, защото ние забравяме, че въ своята сжщност изкуството е дълбоко емоционално. Произведенията ни може да гъмжатъ отъ прекрасни идеи, отъ трогателна човѣчност, но тѣ ще бждатъ само полезна публицистика, ако не овладѣемъ майсторлъка да вълнуваме сърдцата на хората.

Разбира се и обратното е въ сила — можешъ да владѣешъ до виртуозностъ занаята въ изкуството, но праздно ли е то — жалко за похабения материалъ.

Н. В.

ИНСТИТУТЪ
ЛИТЕРАТУРЪ